

Broj: 01-02-1-941-1/25
Sarajevo, 24. 2. 2025. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA FEDERACIJE
TAJNIŠTVO VLADE
N/r: mr.sc. Edita Kalajdžić, tajnica Vlade
Hamdije Čemerlića
71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno: 28-02-2025			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednos.
05/1	- 02 -	86/	25

Predmet: Odgovor na dopis, dostavlja se
Veza Vaš akt broj: 03-04-29-2/25 od 18. 2. 2025. godine

Poštovana gospođo Kalajdžić,

Federalnom ministarstvu kulture i športa dostavili ste zastupničko pitanje koje je postavio Sanel Kajan, zastupnik u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH u vezi s nekropolom stećaka na lokalitetu Orah u mjestu Suho polje kod Blagaja.

Odgovor na pitanja zastupnika Kajana slijede u nastavku teksta:

Odlukom o preventivnom arheološkom istraživanju i zaštiti arheoloških lokaliteta na trasi autoputa koridor Vc („Sl. novine F BiH“, 18/10), a u skladu s člankom 54. Zakona o zaštiti i korištenju kulturno-povijesnog i prirodnog naslijeđa BiH („Sl. list SR BiH“, 20/85), Direkcija za autoceste Federacije BiH dužna je angažirati Zavod za zaštitu spomenika, federalnu upravnu organizaciju u sastavu Federalnog ministarstva kulture i športa koja je nadležna stručna institucija za izvođenje preventivnih arheoloških istraživanja i zaštitu arheoloških lokaliteta na trasi koridora Vc.

JP Autoceste FBiH u obvezi su dostaviti izvod iz tehničke dokumentacije na osnovu koje Zavod radi stručno mišljenje za predviđenu trasu, dionicu ili poddionicu u kom se navode do sada poznati lokaliteti, evidentirani i zaštićeni lokaliteti kao i nacionalni spomenici na predmetnoj trasi.

Zavod za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i športa, prema spomenutoj Odluci u obvezi je:

- organizirati i koordinirati izvođenje preventivnih arheoloških istraživanja,
- organizirati i koordinirati aktivnosti u cilju trajne zaštite ugroženih registriranih i novootkrivenih arheoloških lokaliteta i spomenika kulture,
- dati suglasnosti i odobrenja, te osigurati stručni nadzor nad izvođenjem arheoloških istraživanja.

Po provedenim aktivnostima na preventivnoj i, prema potrebi, zaštitnoj arheologiji, urađen Elaborat o provedenim arheološkim istraživanjima dostavlja JP Autoceste FBiH koja nastavlja dalje aktivnosti na realizaciji projekta. Prilikom izvođenja radova na osjetljivim dijelovima trase zahtjeva se i arheološko praćenje samog izvođenja radova na trasi Koridora Vc.

Preventivna arheološka istraživanja na koridoru Vc počela su 2011. godine nakon sklapanja Ugovora FEDA-150-E66-10 od 17. 12. 2010. godine između Direkcije za autoceste F BiH i Zavoda za zaštitu spomenika. Fondacija OdRaz je pružala potporu u realizaciji preventivnog arheološkog istraživanja na koridoru Vc do 2016. godine.

Nakon prestanka važenja Ugovora s Fondacijom OdRaz, Federalno ministarstvo kulture i športa, u čijem se sastavu nalazi Zavod za zaštitu spomenika, zaključuje s JP Autoceste FBiH Okvirni sporazum o preventivnom arheološkom istraživanju i zaštiti arheoloških lokaliteta i spomenika kulture na trasi autoputa koridor Vc br. 06-14-3-1554/17 od 28. 3. 2017. godine. Na zahtjev JP Autoceste FBiH zaključuje se novi Okvirni sporazum o preventivnom arheološkom istraživanju i zaštiti arheoloških lokaliteta na trasi autoputa koridor Vc, autocesta koje se ne nalaze na trasi koridora Vc i brzih cesta (br. 01-14-10-5006/20 od 24. 9. 2020. godine) kojim se proširuje obim posla izvan koridora Vc za trase koje su u nadležnosti JP Autocesta FBiH.

Prema Okvirnom sporazumu JP autoceste FBiH dostavljaju planirane dionice i redoslijed izvođenja istraživanja. Rokovi nisu utvrđeni i definiraju se prema potrebnoj dinamici radova na samoj trasi koridora.

Predmetna dionica trase Koridora Vc utvrđena je 2018. godine nakon izbora optimalne trase autoceste na području Mostara jug-Buna za koje su provedene četiri multikriterijalne analize s nekoliko predloženih trasa. Na osnovu Odluke Vlade Federacije BiH o utvrđivanju javnog interesa za dionicu Mostar jug-Buna, poddionica Mostar jug-Tunel Kvanj, koja je objavljena u Službenim novinama FBiH 2018. godine, JP Autoceste FBiH započele su proces eksproprijacije za usvojenu trasu a time su počele i operativno-tehničke aktivnosti vezane za predmetnu trasu.

Zavod za zaštitu spomenika uključuje se u aktivnosti nakon dostavljanja izvoda iz tehničke dokumentacije te svojim stručnim mišljenjem iz 6. mjeseca 2020. godine daje potrebne zahtjeve, preporuke i smjernice za nastupanje na spomenutoj dionici. U 10. mjesecu 2022. godine počinju preventivna arheološka istraživanja kojim je izvršen pregled (rekognosciranja) terena, arheološka prospekcija i preliminarni radovi koji prethode zaštitnim arheološkim istraživanjima probnim sondama i geofizičkim metodama. Dostavljeni Elaborat o preventivnom arheološkom istraživanju, u svojim zaključcima, nalaže zaštitna istraživanja za tumule ugrožene izgradnjom kao i izmještanje tri stećka za koje je utvrđeno da se već nalaze na sekundarnoj lokaciji s vidljivim oštećenjima. U 11. mjesecu 2024. godine započela su zaštitna arheološka

istraživanja na poddionici Mostar jug – Tunel Kvanj, dionica Mostar jug-Buna na Koridoru Vc. Tom prilikom izvršena su istraživanja na 20 tumula, 10 izravno ugroženih trasom i 10 koji su potencijalno ugroženi građevinskim radovima. Elaboratom je obuhvaćeno i dislociranje predmetnih stećaka na tercijarnu lokaciju. U konzultacijama s mjesnom zajednicom i Zavodom za zaštitu spomenika izabrana je lokacija na k.č. 1606/1 KO Malo Polje, na parcelu koja nije u privatnom vlasništvu, 760 metara jugoistočno od sekundarne pozicije, poviše puta, na prostoru iste mjesne zajednice i dugoročno su osigurani od fizičke devastacije. S obzirom da su saznanja o sekundarnoj lokaciji dobivena usmenom predajom, izvršeno je sondiranje lokaliteta nakon izmještanja te je potvrđeno da je ispod stećaka arheološki sterilan materijal.

Dislociranje je izvršeno pod nadzorom stručnih osoba a oštećenja koja se spominju nastala su prilikom dislociranja na sekundarnu poziciju i evidentirana su u Elaboratu o preventivnim istražnim radovima iz 2022. godine.

Što se tiče daljeg tretmana dislociranih stećaka, to će biti predmet naknadnih radnji kada za to budu osigurana sredstva. **S obzirom da je nekropola davno već trajno izgubljena, prioritet ovih aktivnosti bio je sačuvati i osigurati preostale stećke od uništenja.** Sljedeća faza treba biti uređenje lokaliteta, prezentacija i promocija kako dolikuje vrijednom dobru kulturno-povijesnog naslijeđa za što tek treba osigurati sredstva.

S poštovanjem,

MINISTRICA
Sanja Vlasić
Sanja Vlasić

Co: Federacija Bosne i Hercegovine
Parlament Federacije
Zastupnički dom
N/r: Dragan Mioković, predsjedatelj
Hamdije Kreševljakovića 3
71000 Sarajevo